Komisija za študijske zadeve
UL Medicinske fakultete

Univerza *v Ljubljani*
Medicinska fakulteta

Vrazov trg 2
SI-1000 Ljubljana
E: ksz@mf.uni-lj.si
T: +386 1 543 7700

Režim študija

Predmet: **ZDRAVJE IN OKOLJE**

Študijski program:
EMŠ program Medicina **EMŠ program Dentalna medicina**

Letnik izvajanja predmeta: 1 **2** 3 4 5 6

Semester, v katerem se predmet izvaja
Zimski **Poletni**

Vrsta predmeta:
OBVEZNI IZBIRNI

Število kreditnih točk (ECTS): **5 (4+1)**
Modul 1 in Modul 2: **4**
Modul 3: **1**

Nosilec (nosilci) predmeta:
Modul 1 in Modul 2: **prof. dr. Lijana Zaletel-Kragelj**
Modul 3: **prof. dr. Aleš Fidler**

Sodelujoče organizacijske enote (katedre in inštituti
Modul 1 in Modul 2: **Katedra za javno zdravje (KJZ)**
Modul 3: **Katedra za zobne bolezni in normalno morfologijo zobnega organa (KZBNMZO)**

Moduli predmeta:
Modul 1: Osnovne determinante zdravja in determinante zdravja družbenega okolja
Modul 2: Determinante zdravja fizičnega okolja in kompleksne determinante zdravja
Modul 3: Delovno okolje zobozdravnika

Datum objave režima študija: **15. 9. 2021**

A. Splošni del

1. Cilji in kompetence

Modul 1 in Modul 2

CILJI

Cilji predmeta so:

- spoznati študente z vplivom osnovnih dejavnikov zdravja fizičnega in družbenega okolja na zdravje posameznika in prebivalstva,
- spoznati študente z vplivom determinant družbenega okolja na zdravje posameznika in prebivalstva,
- spoznati študente z vplivom determinant fizičnega okolja (naravnega in grajenega okolja) na zdravje posameznika in prebivalstva,
- spoznati študente z vplivom kompleksnih determinant, v katerih se prepletajo tako determinante družbenega kot determinante fizičnega okolja.

Pri vseh ciljih je poudarek na temah, pomembnih za bodoče zobozdravnike.

KOMPETENCE

Kompetence, ki se pričakujejo, so samo prvostopenjske, zato se ob zaključku modula pričakuje, da študent:

- pozna in razume vpliv osnovnih dejavnikov zdravja fizičnega in družbenega okolja na zdravje posameznika in prebivalstva, posebej tistih, ki so povezane z ustnim zdravjem,
- pozna in razume vpliv determinant družbenega okolja na zdravje posameznika in prebivalstva, posebej tistih, ki so povezane z ustnim zdravjem,
- pozna in razume vpliv determinant fizičnega okolja (naravnega in grajenega okolja) na zdravje posameznika in prebivalstva, posebej tistih, ki so povezane z ustnim zdravjem,
- pozna in razume vpliv kompleksnih determinant, v katerih se prepletajo tako determinante družbenega kot determinante fizičnega okolja, posebej tistih, ki so povezane z ustnim zdravjem.

Modul 3

Cilj predmeta:

- seznanitev z delovnim mestom zobozdravnika
- seznanitev z zaščitnimi sredstvi (maska, rokavice, očala)
- seznanitev z načeli ergonomije
- seznanitev z instrumenti in napravami, ki se uporabljajo pri kliničnem delu

Kompetence:

- pozna delovno okolje zobozdravnika
- pozna in zna uporabljati zaščitna sredstva (maska, rokavice, očala)
- zna namestiti sebe in pacienta v ergonomsko ustrezna položaje
- pozna instrumente in naprave ter namen njihove uporabe

2. Natančen potek študija

Modul 1 in Modul 2

Pouk pri MODULU 1 in MODULU 2 predmeta ZDRAVJE IN OKOLJE se izvaja v skupaj 60 urah organiziranega pouka v obliki predavanj in vaj:

- predavanja (12 ur: v Modulu 1 6 ur in v Modulu 2 6 ur), na katerih je predstavljen vsebinski okvir posameznega modula,
- vaje (48 ur: v Modulu 1 24 ur in v Modulu 2 24 ur); vaje se izvedejo v 6 vajah (v Modulu 1 3 vaje in v Modulu 2 3 vaje); vsaka vaja je zase tematski sklop, ki traja 8 šolskih ur, izvede pa se v 4 terminih po 2 šolski uri.

Prisotnost na predavanjih ni obvezna, je pa priporočena. Prisotnost na vajah MODULA 1 in MODULA 2 je obvezna in je pogoj za opravljanje skupnega izpita. Študent lahko iz opravičljivih razlogov izostane od ene izmed vaj. Kot opravičljiv razlog izostanka z vaje se šteje bolezen ali sodelovanje na za študenta pomembnih dogodkih kot so npr. športni, kulturni ali raziskovalni dogodki. Opravičljiv razlog mora študent sporočiti v tajništvo KJZ pred začetkom vaje, v najkrajšem možnem času pa v tajništvo KJZ prinesti tudi primerno opravičilo. Če je študent odsoten zaradi bolezni, kot opravičilo velja potrdilo lečečega zdravnika. Če je študent odsoten zaradi sodelovanja na zanj pomembnem dogodku, kot opravičilo velja potrdilo organizatorja dogodka. Obveznosti pri manjkajoči vaji študent izpolni v dogovoru z nosilcem vaje. Študent, ki neopravičeno izostane od vaje, vaje ne more nadomestiti.

Vsa obvestila o pouku (mesto izvajanja pouka, natančen urnik predavanj in vaj, roki in mesto opravljanja delnih in končnih izpitov) pri MODULU 1 in MODULU 2 predmeta ZDRAVJE IN OKOLJE so objavljena v spletni učilnici UL MF in na spletni strani UL MF.

Modul 3

Pouk pri MODULU 3 ZDRAVJE IN OKOLJE se izvaja v skupaj 15 urah organiziranega pouka v obliki predavanj in vaj:

- predavanja (3 ure), na katerih je predstavljen vsebinski okvir,
- vaje (12 ur); vaje se izvedejo v 3 vajah po 4 šolske ure.

Prisotnost na predavanjih ni obvezna, je pa priporočena. Prisotnost na vajah MODULA 3 je obvezna in je pogoj za opravljanje izpita. Študent lahko iz opravičljivih razlogov izostane od ene izmed vaj. Kot opravičljiv razlog izostanka z vaje se šteje bolezen ali sodelovanje na za študenta pomembnih dogodkih kot so npr. športni, kulturni ali raziskovalni dogodki. Opravičljiv razlog mora študent sporočiti v tajništvo KZBNMZO pred začetkom vaje, v najkrajšem možnem času pa v tajništvo KZBNMZO prinesti tudi primerno opravičilo. Če je študent odsoten zaradi bolezni, kot opravičilo velja potrdilo lečečega zdravnika. Če je študent odsoten zaradi sodelovanja na zanj pomembnem dogodku, kot opravičilo velja potrdilo organizatorja dogodka. Obveznosti pri manjkajoči vaji študent izpolni v dogovoru z nosilcem vaje. Študent, ki neopravičeno izostane od vaje, vaje ne more nadomestiti.

Vsa obvestila o pouku (mesto izvajanja pouka, natančen urnik predavanj in vaj, roki in mesto opravljanja delnih in končnih izpitov) pri MODULU 3 predmeta ZDRAVJE IN OKOLJE so objavljena v spletni učilnici UL MF in na spletni strani UL MF.

3. Sprotna preverjanja znanja in veščin

Modul 1 in Modul 2

KJZ želi študente spodbuditi k sprotnemu študiju, zato ponuja pri MODULU 1 in MODULU 2 predmeta ZDRAVJE IN OKOLJE možnost opravljanja izpita z dvema delnima pisnima izpitoma med tekočim študijskim letom. Delna pisna izpita nista obvezna.

Ta način preverjanja znanja sestavljen iz obveznega pisnega in neobveznega ustnega dela.

Če se študent odloči za opravljanje pisnega dela preverjanja znanja z dvema delnima pisnima izpitoma pri MODULU 1 in MODULU 2, je pisni del kot celota sestavljen iz:

- točk, ki jih študent pridobi na vajah; največje možno število točk je 15 točk (6×2,5 točk; na posamezni vaji študent s sodelovanjem pridobi do 2,5 točk),
- testa prvega delnega pisnega izpita, ki obsega 15 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 18 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali delnih točk ni; največje možno število točk je 15 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test prvega delnega pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 5 točk,
- testa drugega delnega pisnega izpita, ki obsega 15 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 18 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali delnih točk ni; največje možno število točk je 15 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test drugega delnega pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 5 točk.

Največje možno skupno število točk, ki jih lahko študent pridobi z vsemi tremi deli tega načina opravljanja preverjanja znanja, je 45 točk; glede na celotno zbrano število točk se oblikuje končna ocena obveznega pisnega dela preverjanja znanja na naslednji način:

Nezadostno (1-5)	0-22 točk
Zadostno (6)	23-27 točk
Dobro (7)	28-31 točk
Prav dobro (8)	32-36 točk
Prav dobro (9)	37-40 točk
Odlično (10)	41-45 točk

Študenti lahko na svojo željo opravljajo dodatno še ustni del preverjanja znanja. Pri tem se lahko ocena, pridobljena na pisnem delu, tako zviša kot ostane enaka, ali pa se zniža.

Prijava na 1. delni izpit je interna v tajništvu KJZ, prijava na 2. delni izpit je preko VIS-a.

Ob pozitivno opravljenem kolokviju pri MODULU 3 se vpiše v elektronski indeks ocena, pridobljena s preverjanjem znanja z dvema delnima pisnima izpitoma pri MODULU 1 in MODULU 2.

Modul 3

Po zaključku vaj se znanje preveri s praktičnim in ustnim kolokvijem. Opravljen kolokvij je pogoj za opravljen izpit iz predmeta Zdravje in okolje.

4. Pogoji za pristop h končnemu preverjanju znanja (predmetnemu izpitu)

Študent lahko pristopi h končnemu preverjanju znanja (predmetnemu izpitu), ko ima opravljene vaje MODULA 1, MODULA 2 in MODULA 3.

5. Končno preverjanje znanja in veščin (predmetni izpit)

Predmetni izpit pri predmetu ZDRAVJE IN OKOLJE je sestavljen iz obveznega pisnega in neobveznega ustnega dela izpita pri MODULU 1 in MODULU 2 ter opravljenega kolokvija pri MODULU 3.

Pisni del izpita pri MODULU 1 in MODULU 2 je kot celota sestavljen iz:

- točk, ki jih študent pridobi na vajah; največje možno število točk je 15 točk (6×2,5 točk; na posamezni vaji študent pridobi 2,5 točk),
- testa, ki obsega 30 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 35 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali delnih točk ni; največje možno število točk je 30 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 15 točk.

Največje možno skupno število točk, ki jih lahko študent pridobi z obema deloma tega načina opravljanja preverjanja znanja, je 45 točk; glede na celotno zbrano število točk se oblikuje končna ocena obveznega pisnega dela izpita na naslednji način:

Nezadostno (1-5)	0-22 točk
Zadostno (6)	23-27 točk
Dobro (7)	28-31 točk
Prav dobro (8)	32-36 točk
Prav dobro (9)	37-40 točk
Odlično (10)	41-45 točk

Študenti lahko na svojo željo opravljajo dodatno še ustni del izpita. Pri tem se lahko ocena, pridobljena na pisnem delu izpita, tako zviša kot ostane enaka, ali pa se zniža.

Ob pozitivno opravljenem kolokviju pri MODULU 3 se vpiše v elektronski indeks ocena, pridobljena s preverjanjem znanja pri MODULU 1 in MODULU 2.

Modul 3

Ni posebnega končnega preverjanja znanj in veščin.

6. Druge določbe

Moduli 1, 2 in 3

Natančna navodila v zvezi z vajami so dostopna v spletni učilnici.

Pri posameznem preverjanju znanja je dovoljen pripomoček pisalo.

Zavrnitev pozitivne izpitne ocene ni mogoča, lahko pa študent ponovno opravlja izpit tako kot določa Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja in veščin za EMŠM in EMŠDM: študent lahko v času študija pozitivno izpitno oceno enkrat popravlja pri največ desetih predmetih, ki jih izbere sam, razen ocene, pridobljene na komisijskem izpitu.

Osebe s posebnimi potrebami lahko opravljajo vse oblike sprotnega in zaključnega preverjanja znanja do 50 % več časa.

7. Primarno in dopolnilno študijsko gradivo

Modul 1 in Modul 2

PRIMARNO ŠTUDIJSKO GRADIVO

Zaletel-Kragelj L, Eržen I, Kukec A, uredniki. Zdravje in okolje. Študijsko gradivo za EMŠ Dentalna medicina. Ljubljana: Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, Katedra za javno zdravje, 2017.

Gradivo je dostopno v spletni učilnici UL MF

DOPOLNILNO GRADIVO

Georgieva L, Burazeri G, urednika. Health determinants in the scope of new public health: a handbook for teachers, researchers and health professionals. Lage: H. Jacobs, 2005.

Gradivo je dostopno v spletni učilnici UL MF in CMK

Modul 3

PRIMARNO ŠTUDIJSKO GRADIVO

Fidler A. Predklinični praktikum-instrumenti in naprave. Ljubljana; Medicinska fakulteta, 2012. https://www-test.mf.uni-lj.si/application/files/9815/3306/8671/Predklinicni_praktikum.pdf

8. Izpitne teme, klinične slike in veščine

Modul 1 in Modul 2

IZPITNE TEME

1. Biološki dejavniki okolja in zdravje
2. Kemični dejavniki okolja in zdravje
3. Fizikalni dejavniki okolja in zdravje
4. Biomehanični dejavniki okolja in zdravje
5. Socio-ekonomski dejavniki in zdravje
6. Družbene vrednote in prepričanja in zdravje
7. Socialno mreženje in zdravje
8. Neenakosti v povezavi z zdravjem
9. Stres in zdravje
10. Tvegana vedenja in zdravje
11. Razvojna obdobja človeka in zdravje
12. Družbene krize in katastrofe in zdravje
13. Zrak/ozračje in zdravje
14. Voda in zdravje
15. Tla in zdravje
16. Hrana in zdravje
17. Skupnost in zdravje
18. Grajeno okolje in zdravje
19. Mikrookolje človeškega telesa in zdravje

20. Naravne in druge nesreče v okolju in zdravje
21. Zdravstveno in zobozdravstveno varstvo
22. Zdravstvena in zobozdravstvena dejavnost
23. Odnos države in mednarodne skupnosti do zdravja

Modul 3

1 Zaščitna sredstva
2 Delovno mesto v predklinični vajalnici
3 Delovno mesto v klinični vajalnici
4 Prilagoditev delovnega mesta
5 Ročni instrumenti
6 Pripomočki za prepoznavo kariesa
7 Pripomočki za prepoznavo bolezni pulpe
8 Nasadni instrumenti
9 Vrteči se instrumenti
10 Osušitev delovnega polja
11 Zobne matrice
12 Mešalnik in aplikator kapsul
13 Polimerizacijske luči
14 Endodontski instrumenti in pripomočki

9. Druge informacije

/